

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 32/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o., S., zastúpenej advokátom JUDr. V. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach a jeho prípisom sp. zn. 2 Ncb 448/2013 z 26. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2013 faxom a 1. októbra 2013 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a jeho prípisom sp. zn. 2 Ncb 448/2013 z 26. júna 2013.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že je na Okresnom súde Trebišov (ďalej len „okresný súd“) v konaní o žalobe obchodnej spoločnosti S., s. r. o. P., vedenom pod sp. zn. 2 Cbi 1/2011 o zaplatenie sumy 70 000 € s príslušenstvom účastníčkou konania ako žalovaná. Zákonnou sudkyňou vo veci je JUDr. Gabriela Fuchsová, ktorá po uskutočnenom konaní vyhlásila 30. mája 2013 rozsudok vo veci samej. Sťažovateľka vzniesla 14. júna 2013 námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi pre pochybnosti spočívajúce v jej správaní ako zo subjektívneho, tak aj z objektívneho hľadiska, a to z dôvodu jej postoja k dĺžke nariadeného pojednávania pre povinnosti právneho zástupcu, z dôvodu jej postoja a prezentovaným stanoviskám k dôkazom predloženým sťažovateľkou, z dôvodu poučovania žalobcu o jeho procesných právach a z dôvodu obsahu zápisnice nezodpovedajúcej celkovému priebehu pojednávania.

3. K písomnej námietke zaujatosti sa vyjadrila zákonná sudkyňa listom zo 17. júna 2013, v ktorom podrobne uviedla svoje stanovisko k jednotlivým bodom uvedeným v uplatnenej námietke zaujatosti a v závere vyslovila: *„Nemám žiadny vzťah k predmetu sporu, k účastníkom konania a k ich zástupcom, nevidím dôvod, aby som bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania v tejto veci.“* Vec bola následne predložená krajskému súdu na rozhodnutie o uplatnenej námietke zaujatosti. Krajský súd prípisom č. k. 2 Ncb 448/2013-625 z 26. júna 2013 vrátil súdny spis okresnému súdu bez rozhodnutia o námietke zaujatosti ako bezdôvodne predložený a po odcitovaní ustanovení § 15a ods. 1, § 15 ods. 2 a § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) uviedol: *„Pretože námietka zaujatosti vznesená právnym zástupcom žalovaného nemá náležitosti v intenciách podľa § 15a) ods. 3 O. s. p. a dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti uvedené v § 14 ods. 3 O. s. p., nebolo potrebné vec predkladať nadriadenému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti.“* Uvedený prípis bol okresnému súdu doručený 4. júla 2013 a sťažovateľke 29. júla 2013. Krajský súd tak uzavrel, že sťažovateľka v námietke zaujatosti namieta iba okolnosti spočívajúce v postupe zákonného sudcu v konaní o prerokováanej veci, v dôsledku čoho na námietku zaujatosti neprihliadal.

4. Sťažovateľka v obsiahlej sťažnosti predloženej ústavnému súdu s argumentáciou o subjektívnej a objektívnej zaujatosti sudkyne podporenej judikatúrou ústavného súdu, Ústavného súdu Českej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva tvrdí, že „*iným zásahom*“ krajského súdu vo veci sp. zn. 2 Ncb 448/2013, ktorý nerozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou voči konajúcej sudkyni okresného súdu JUDr. Gabriele Fuchsovej vo veci sp. zn. 2 Cb 1/2011, došlo k porušeniu jej práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom, zrušil vrátenie spisu krajským súdom a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prikázal krajskému súdu pokračovať a rozhodnúť o sťažovateľkou vznesenej námietke zaujatosti a uložil krajskému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia. Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd považoval vec za naliehavú podľa § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zároveň podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o odklade vykonateľnosti napadnutého prípisu.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd porušil jej právo na súdnu ochranu, právo na spravodlivý súdny proces a právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi a ním vydané „rozhodnutie“ (prípís o vrátení spisu bez rozhodnutia o námietke zaujatosti, pozn.) je nepreskúmateľné a arbitrárne.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže zákonom ustanoveným postupom domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa § 14 ods. 3 OSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Podľa § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 5 OSP ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (§ 14 ods. 3), súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

9. Právo na nestranný súd je zabezpečované ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku o vylúčení sudcov, o ktorých nezaujatosti sú dôvodné pochybnosti. Ústavný súd zastáva názor, že účelom inštitútu nepredloženia veci nadriadenému súdu upraveného v § 15a OSP je zabezpečenie plynulosti konania. Okrem toho zákonodarca výslovne ustanovil ako dôvod nevylúčenia sudcu okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Podľa názoru ústavného súdu ak po podaní námietky zaujatosti účastníkom konania sudca predloží vec nadriadenému súdu, je tento oprávnený posúdiť, či sa v danom prípade námietka týka len okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. Ak dospeje k záveru, že to tak je, môže vybaviť vec aj inak ako rozhodnutím.

Keďže v danom prípade krajský súd zistil, že sťažovateľka uplatnila námietku, ktorá sa týkala okolností spočívajúcich v postupe konajúcej sudkyne (nie v jej pomere k veci či účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom), prípisom vrátil vec okresnému súdu. Z prípisu vyplýva, že námietka bola riadne zapísaná v registri krajského súdu pod sp. zn. 2 Ncb 448/2013 [porov. § 164 ods. 3 písm. b) a príloha 1 – súdne registre odvolacej agendy – vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov] a vec bola prerokovaná druhým senátom, o čom svedčí podpis predsedu senátu na prípise. Námietka nebola vybavená len administratívnym kancelárskym spôsobom, ale bola prerokovaná bez meritórneho rozhodnutia.

Iba predloženie veci nadriadenému súdu nemôže bez ďalšieho zakladať jeho povinnosť o nej rozhodnúť. Podľa ústavného súdu nemožno vec interpretovať tak, že sudca pozná právo, a teda jeho rozhodnutie predložiť vec nadriadenému súdu je záväzná pre nadriadený súd. Zhodnotenie skutkových okolností o tom, či ide o postup sudcu v konaní alebo nie, patrí tak sudcovi, ako aj nadriadenému súdu. V konečnom dôsledku však rozhoduje nadriadený súd, ktorý ak zistí, že ide o okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní, nerozhoduje už meritórne o jeho vylúčení alebo nevylúčení. To vyplýva

z osobitosti inštitútu nepredkladania veci, ktorého účelom, ako už bolo uvedené, je plynulosť konania. Ak by mal nadriadený súd v každom prípade posudzovať meritórne nezaújatosť, tak by bol účel tohto inštitútu popretý.

Skutočnosť, že nadriadený súd v danej veci nerozhodol meritórnym uznesením, nemohla mať podľa názoru ústavného súdu priamu súvislosť s možným porušením sťažovateľkinho práva na nestranného sudcu.

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03).

11. Ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 74/07 uviedol, že podľa poznatkov zo súdnej praxe niektoré nadriadené súdy o vrátení veci rozhodujú uznesením. Takéto uznesenie sa však nezaoberá meritom (teda nerozhoduje sa ním o vylúčení, resp. nevyhlásenie veci prejednávajúceho sudcu), ale sa ním len konštatuje, že vec nemala byť predložená nadriadenému súdu, a preto sa vracia súdu prvého stupňa. Voľba spôsobu komunikovania medzi všeobecnými súdmi vo vzťahu k § 15a ods. 5 OSP je na všeobecných súdoch. Ak nadriadený súd zvolí formu uznesenia, volí formálnejší spôsob vybavenia veci, ako je vybavenie prípisom. Preto ak nadriadený súd dospeje k záveru, že námietka sa týka len

okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu a vec mu nemala byť predložená, tak forma vybavenia veci (uznesenie alebo vrátenie prípisom) nemá žiaden ústavno-právny rozmer a ústavnoprávnu relevanciu vo vzťahu k namietajúcemu účastníkovi.

12. Ústavný súd konštatuje, že z ústavného hľadiska je podstatné, že sa krajský súd vecou riadne zaoberal a vybavil ju v súlade so zákonnými a ústavnými limitmi nezasahujúcim do základných práv sťažovateľky.

13. Na základe uvedených skutočností bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú už po jej predbežnom prerokovaní.

14. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd už ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2014